

**Briuselis, 2025 m. kovo 28 d.
(OR. en)**

7523/25

COH 32

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

Ankstesnio
dokumento Nr.: 6787/25

Dalykas: Sanglauda ir sanglaudos politika po 2027 m.
– Tarybos išvados (2025 m. kovo 28 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl sanglaudos ir sanglaudos politikos po 2027 m., kurias Taryba (bendrieji reikalai / sanglauda) patvirtino 2025 m. kovo 28 d. surengtame 4090-ame posėdyje.

Tarybos išvados dėl sanglaudos ir sanglaudos politikos po 2027 m.

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA:

1. PRIMENA, kad šios Tarybos išvados nedaro poveikio deryboms dėl daugiametės finansinės programos po 2027 m.;
2. PRIMENA savo 2022 m. lapkričio mėn. išvadas dėl sanglaudos politikos, 2023 m. lapkričio mėn. išvadas dėl sanglaudos politikos ateities, 2024 m. birželio mėn. išvadas dėl 9-osios sanglaudos ataskaitos ir 2024 m. lapkričio mėn. išvadas dėl sanglaudos politikos vaidmens sprendžiant demografines problemas ES;
3. PRIMENA 2024 m. birželio 27 d. Europos Vadovų Tarybos priimtą 2024–2029 m. strateginę darbotvarkę, kurioje pripažįstamas poreikis stiprinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, siekiant nuolatinės aukštynkryptės konvergencijos, mažinant skirtumus, didinant mūsų atsparumą ir konkurencingumą ir skatinant ilgalaikį augimą visoje Sąjungoje, kad būtų puoselėjamas bendras darnus ES vystymasis;
4. PRIMENA pagrindinę Budapešto deklaracijos dėl naujojo Europos konkurencingumo susitarimo žinutę, kurioje teigiama, kad *„atsižvelgiant į naujas geopolitines aplinkybes ir ekonominius bei demografinius iššūkius [...], taip pat poreikį užtikrinti ES suverenumą, saugumą, atsparumą ir pasaulinę įtaką, ES turėtų siekti būti konkurencinga, naši, novatoriška ir tvari, pasitelkiant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir užtikrinant konvergenciją“*;
5. PALANKIAI VERTINA tai, kad Europos Komisijos pirmininkės pateiktose Kitos kadencijos Europos Komisijos politinėse gairėse 2024–2029 m. pripažįstama, kad *„reikia tvirtesnės sanglaudos ir augimo politikos, kurioje daug dėmesio būtų skiriama regionams [...] [kuri] turi būti parengta bendradarbiaujant su nacionalinėmis, regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis[, siekiant] spręsti regioninių ir socialinių skirtumų problemą“*;

6. PRIPAŽĮSTA E. Lettos ir M. Draghi pranešimus¹, kuriuose apžvelgiami iššūkiai, su kuriais susiduria ES ir kurie kyla vykdant jos politiką bendrojoje rinkoje;
7. ATKREIPIA DĖMESĮ į 2025 m. sausio 29 d. priimtą Europos Komisijos komunikatą „ES konkurencingumo kelrodis“²;
8. PRIPAŽĮSTA, jog svarbu užtikrinti, kad Sąjungos vertybės ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija būtų veiksmingai taikomos ir gerbiamos praktikoje ir kad Sąjungos finansiniai interesai būtų apsaugoti. Šiuo atžvilgiu PAKARTOJA, kad yra aiškus ryšys tarp, viena vertus, teisinės valstybės principo ir Chartijos laikymosi ir, kita vertus, Sąjungos finansavimo, taip pat PABRĖŽIA Sąjungos finansinių interesų apsaugos svarbą, atsižvelgiant į Reglamentą dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo;

Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda ir jos vaidmuo sprendžiant ES uždavinius

9. PRIMENA, kad Sutartyse nustatytas ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos tikslas yra Europos projekto pagrindas ir kad ES politika ir veiksmais turėtų būti prisidedama prie šio tikslo įgyvendinimo, atsižvelgiant į jų teritorinį aspektą ir koordinavimą, taip pat aktyviai dalyvaujant nacionalinėms, regioninėms ir vietos valdžios institucijoms ir suinteresuotiesiems subjektams, priklausomai nuo to, kas aktualu. Šiame kontekste RAGINA Komisiją reguliariai analizuoti teritorinius skirtumus tarp valstybių narių ir regionų. Kartu ATKREIPIA DĖMESĮ, kad siekiant ES politikos ir veiksmų tikslų į jų rengimą ir įgyvendinimą reikia įtraukti teritorinį aspektą;

¹ Enrico Letta *Much more than a market* („Daug daugiau nei rinka“), 2024 m. balandžio mėn.; Mario Draghi, *The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe* („Europos konkurencingumo ateitis. Europos konkurencingumo strategija“), 2024 m. rugsėjo mėn.

² Dok. 5785/25.

10. yra SUSIRŪPINUSI dėl asimetriško įvairių uždavinių, su kuriais susiduria ES, jos valstybės narės ir regionai, poveikio teritorijoms ir visuomenei, visų pirma poreikio didinti konkurencingumą, atsparumą ir saugumą, kartu sprendžiant žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų klausimus ir demografinius uždavinius. ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, kad, jei šie uždaviniai nebus sprendžiami, daugelis regionų galėtų laipsniškai išsiskirti, patirti ekonominį sąstingį arba atsidurti vystymosi spąstuose, todėl visoje ES didėtų ekonominiai, socialiniai bei teritoriniai skirtumai ir kiltų pavojus Europos projektui;
11. PABRĖŽIA, kad šiems uždaviniams spręsti reikia koordinavimo ir nuoseklių veiksmų ES lygmeniu, kurie turėtų būti plėtojami palaikant glaudų Komisijos, valstybių narių ir, kai aktualu, regioninių ir vietos valdžios institucijų bei suinteresuotųjų subjektų dialogą. Todėl PABRĖŽIA, kad svarbu puoselėti aiškų ES politikos sričių tarpusavio papildomumą ir sinergiją ir vengti skirtingų priemonių dubliavimosi;
12. MANO, kad Europos semestro sistemoje turėtų būti reguliariai atsižvelgiama į konvergencijos tikslą ir, kai aktualu, į jo teritorinį aspektą, visapusiškai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis;

Sanglaudos politika ir konkurencingumas

13. PRIMENA E. Lettos pranešimą, kuriame pabrėžiama, kad visoje ES subalansuotai įgyvendinama veiksminga sanglaudos politika yra itin svarbi bendrosios rinkos sėkmės sąlyga;
14. PAŽYMI, kad „ES konkurencingumo kelrodyje“ nurodyta, kad *„siekiant stiprinti augimą, mažinti skirtumus ir skatinti konkurencingumą visoje bendrojoje rinkoje, kartu remiant regionų ir bendruomenių ilgalaikę plėtrą ir teisingą pertvarką, labai svarbi yra modernizuota sanglaudos politika.“*, ir visų pirma atkreipiamas dėmesys į įgūdžių ir kokybiškų darbo vietų propagavimo, kaip horizontaliojo įgalinamojo veiksnio, vaidmenį;

15. DAR KARTĄ PATVIRTINA, kad konkurencingumas ir sanglauda yra tarpusavyje susiję. Sanglaudai konkurencingumas reikalingas kaip augimo varomoji jėga, o konkurencingumas be sanglaudos neleidžia išnaudoti viso ES teikiamo potencialo. PABRĖŽIA tiek visos ES konkurencingumo didinimo, tiek sanglaudos tarp šalių ir regionų stiprinimo vaidmenį, kuriuo prisidedama prie ES strateginių prioritetų įgyvendinimo ir ES uždavinių sprendimo abipusiai papildančiu būdu;
16. YRA ĮSITIKINUSI, kad, siekiant padidinti Europos konkurencingumą ir atsparumą, Europos Sąjungai reikia mobilizuoti visus jos augimo varomąsias jėgas. PABRĖŽIA sanglaudos politikos vaidmenį prisidedant prie konkurencingumo, išnaudojant visų teritorijų, įskaitant mažiau išsivysčiusius regionus, augimo potencialą ir pasinaudojant vietos pranašumais. PABRĖŽIA pažangiosios specializacijos strategijų svarbą kuriant bendradarbiavimo tinklus, įskaitant žinių perdavimą, mokslinius tyrimus ir inovacijas, siekiant padėti regionams plėtoti konkurencinius pajėgumus, stiprinti regionines vertės grandines ir integruotis į pasaulines vertės grandines. Tai padidintų ilgalaikį regionų atsparumą, skatintų aukštynkryptę konvergenciją ir sumažintų regionų tarpusavio ir regionų vidaus skirtumus bei socialinį nepasitenkinimą;

Sanglaudos politikos pagrindai ir pagrindiniai principai

17. PRIMENA, kad sanglaudos politika, kaip itin svarbi Europos integracijos projekto dalis, yra ES ilgalaikė struktūrinių investicijų politika, kuria mažinami regioniniai skirtumai ES ir didinama aukštynkryptė ES regionų konvergencija ir jų atsparumas. PABRĖŽIA, kad sanglaudos politika turėtų ir toliau padėti siekti strateginių Europos Sąjungos tikslų ir prioritetų, kartu atsižvelgiant į nacionalinius ir regioninius tikslus;

18. DAR KARTĄ PATVIRTINA, kad sanglaudos politika ir toliau turėtų būti grindžiama pagrindiniais jos principais, pavyzdžiui, pasidalijamuoju valdymu, daugiapakopiu valdymu, partneryste, taip pat žmonėmis ir vieta grindžiamu požiūriu, taikomais kartu su proporcingumo ir subsidiarumo principais. PRIMENA, kad šie pagrindiniai principai yra labai svarbūs, kad nacionalinės, regioninės bei vietos valdžios institucijos ir suinteresuotieji subjektai tinkamai dalyvautų planuojant, įgyvendinant ir valdant sanglaudos politiką – tai turėtų būti vykdoma kuo arčiau Europos piliečių ir jų naudai, taip užtikrinant, kad politikos įgyvendinimas būtų labiau orientuotas į žmones, labiau pagrįstas principu „iš apačios į viršų“ ir veiksmingesnis. PABRĖŽIA, kad šiais principais stiprinamas visas Europos integracijos modelis, kartu kuriant bendros atsakomybės ir vertybių jausmą;
19. RAGINA Komisiją stiprinti teritorinį požiūrį imantis veiksmų, pritaikytų prie įvairių sričių poreikių ir galimybių. PRIPAŽĮSTA, kad taikant teritorines priemones būtų galima geriau atsižvelgti į esamas valstybių narių teritorines strategijas. YRA ĮSITIKINUSI, kad funkcinės zonos, grindžiamos, be kita ko, miesto ir kaimo ryšiais, gali būti veiksminga specialiai pritaikytų strategijų įgyvendinimo sistema ir jomis gali būti sprendžiami uždaviniai, peržengiantys administracines ribas;
20. PABRĖŽIA, kad sanglaudos politika turėtų išlikti atvira visiems regionams, visų pirma nepalankiausias sąlygas turintiems regionams, kaimo vietovėms, pramonės pereinamojo laikotarpio vietovėms, didelių ir nuolatinių gamtinių arba demografinių trūkumų turintiems regionams, pvz., labai retai apgyvendintiems toliausiai į šiaurę esantiems regionams ir salų, pasienio ir kalnuotiems regionams, kaip nurodyta SESV 174 straipsnyje. PABRĖŽIA, kad sanglaudos politika ir toliau turėtų atlikti svarbų vaidmenį mažinant regioninius skirtumus ES, padedant mažiau išsivysčiusiems regionams pasivyti labiau išsivysčiusius regionus, siekiant aukštynkryptės Sąjungos konvergencijos. PRIPAŽĮSTA, kad svarbu spręsti uždavinius, susijusius su geopolitiniu nestabilumu prie ES išorės sienų, ypatingą dėmesį skiriant valstybėms narėms ir regionams, kuriuos labiausiai paveikė Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą, ypač regionams, kurie ribojasi su Rusija ir Baltarusija, ir tiems, kurie ribojasi su Ukraina. PRIPAŽĮSTA iššūkius, su kuriais susiduria valstybės narės ir regionai dėl migracijos spaudimo, įskaitant iššūkius, kylančius dėl vykstančių konfliktų;

21. PABRĖŽIA, kad reikia išnaudoti visą atokiausių regionų potencialą ES ir jų indėlį į ES interesų ir vertybių sklaidą už Europos ribų. RAGINA Komisiją visapusiškai pasinaudoti SESV 349 straipsnio teikiamomis galimybėmis, skatinant jų regioninę integraciją ir užtikrinant, kad sanglaudos politikoje po 2027 m. būtų atspindėtos tinkamos taisyklės, be to, kad į jų ypatumus ir apribojimus būtų atsižvelgiama visuose kituose pasiūlyimuose dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų;
22. PABRĖŽIA, kad visomis Europos teritorinio bendradarbiavimo kryptimis skatinami tvirtesni valstybių narių regioniniai ryšiai ir integracija, taip pat puoselėjami teigiami ES ir jos šalių partnerių santykiai. RAGINA Komisiją išnagrinėti galimus būdus, kaip stiprinti tarpregioninį, tarptautinį ir tarpvalstybinį bendradarbiavimą, kad būtų padidintas atsparumas ir pagerintas bendrosios rinkos veikimas bei darnus tarpvalstybinis vystymasis. PABRĖŽIA, kad reikia gerinti pagrindinių programų ir INTERREG programų sinergiją;
23. PRIMENA, kad sanglaudos politika nėra reagavimo į krizes priemonė, tačiau pripažįsta, kad ją galima reaguoti į nenumatytas ir netikėtas aplinkybes, kurios galėtų pakenkti regionų vystymosi pajėgumams. Kartu RAGINA Komisiją pasinaudoti patirtimi, įgyta pagal sanglaudos politiką ėmusius atsako į pastarojo meto krizes, kad būtų supaprastintos esamos nepaprastosios padėties priemonės ir užtikrintas didesnis jų veiksmingumas;

Sanglaudos politikos valdymas

24. PABRĖŽIA, kad pasidalijamasis valdymas turi išlikti sanglaudos politikos įgyvendinimo metodu;

25. PRIMENA, kad svarbus daugiapakopis valdymas, kuriuo sudaromos sąlygos imtis veiksmingu intervencinių priemonių tinkamiausiu teritoriniu lygmeniu kiekvienoje valstybėje narėje, kartu stiprinant bendros atsakomybės jausmą. Daugiapakopis valdymas kartu su pasidalijamuoju valdymu ir dialogu su partneriais tiek programavimo, tiek įgyvendinimo etapais padeda siekti Sutartimi grindžiamų politikos tikslų ir įgalina valstybių narių, regionų ir vietos valdžios institucijas. Šiame kontekste RAGINA Komisiją išlaikyti jų vaidmenį valdant sanglaudos politiką ir įgyvendinant ES tikslus, atsižvelgiant į jų teritorinį potencialą ir konkrečius iššūkius;
26. RAGINA Komisiją užtikrinti, kad sanglaudos politikos valdymo modelyje ir toliau būtų atsižvelgiama į esamą kompetencijų pasidalijimą ir koordinavimo sistemą tarp skirtingų valdymo lygmenų kiekvienoje valstybėje narėje ir į regionų bei vietos valdžios institucijų vaidmenį formuojant, planuojant, valdant, įgyvendinant, stebint ir vertinant politiką;
27. PABRĖŽIA, kad norint veiksmingai įgyvendinti politiką, reformas ir investicijas, be kita ko, kai susiduriama su naujais ir sparčiai kintančiais iššūkiais, reikia stiprių institucijų, gero valdymo ir administracinių gebėjimų. Todėl RAGINA Komisiją pasiūlyti veiksmingas priemones, kuriomis būtų remiamas administracinių ir institucinių gebėjimų stiprinimas nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis pagal sanglaudos politikos sistemą, nepakenkiant esamoms valstybių narių sistemoms;

Sanglaudos politikos veiksmingumas ir efektyvumas

28. PRIMENA, kad sanglaudos politika yra ilgalaikė investicijų politika ir kad sanglaudos politikos veiksmingumą ir efektyvumą galima pagerinti sutelkiant dėmesį į rezultatus. PRIPAŽIŠTA, kad sanglaudos politika galėtų sudaryti sąlygas reformoms, susijusioms su sanglaudos politikos tikslais, kurios atitiktų Sąjungos prioritetus, kartu atsižvelgiant į valstybių narių prioritetus. AKCENTUOJA, kad apibrėžiant investicijas ir reformas turėtų būti laikomasi pagrindinių sanglaudos politikos principų ir tikslų;

29. PRAŠO Komisijos išnagrinėti galimybes taikyti labiau veiklos rezultatais grindžiamą požiūrį, remiantis su išlaidomis nesusijusio finansavimo ir supaprastinto išlaidų apmokėjimo patirtimi, taip pat patirtimi, įgyta taikant esamus modelius, ir tinkamai atsižvelgiant į turimus veiklos rezultatais grindžiamų sistemų vertinimus ir auditus, įskaitant tuos, kuriuos atliko Europos Audito Rūmai. ATKREIPIA DĖMESĮ į tai, kad, jei bus pradėtas taikyti labiau veiklos rezultatais grindžiamas požiūris, reikia lankstesnio, be kita ko, programavimo veikloje, ir labiau pritaikyto požiūrio, pagal kurį būtų pripažįstami konkretūs teritoriniai poreikiai ir uždaviniai;
30. išsaugant sanglaudos politikos pagrindus ir pagrindinius principus, RAGINA toliau paprastinti ir mažinti administracinę naštą visais programavimo, įgyvendinimo, stebėsenos, kontrolės ir audito lygmenimis ir visais etapais; kartu PRAŠO Komisijos pasiūlyti vienodesnes sanglaudos politikos fondų paramos įgyvendinimo taisykles, kad būtų išvengta fondų skaičiaus didėjimo ir būtų sumažintas paramos susiskaidymas; taip pat PABRĖŽIA, kad svarbu supaprastinti ir labiau suderinti ES valstybės pagalbos taisykles visų ES priemonių atveju, įskaitant sanglaudos politiką, ir supaprastinti viešųjų pirkimų procedūras, kartu užtikrinant vienodas sąlygas ir sąžiningą konkurenciją bendrojoje rinkoje;
31. PRIMENA, kad reikia užtikrinti suderinimą ir proporcingumą kontrolės ir audito srityse, taip pat išplėsti vieno bendro audito principo taikymą, kartu užtikrinant aukštus sukčiavimo ir korupcijos prevencijos ir kovos su jais standartus visais lygmenimis;
32. PRAŠO Komisijos užtikrinti, kad sanglaudos politika būtų labiau orientuota į rezultatus, visų pirma rengiant būsimos politikos sistemą taikyti įrodymais pagrįstą požiūrį ir toliau plėtoti bei paprastinti nusistovėjusias stebėsenos ir vertinimo sistemas, kad būtų galima įvertinti, kaip investicijomis ir reformomis pasiekiami strateginiai tikslai, sustiprinti priemonės, kuriomis siekiama išnagrinėti galimą ir realų politikos intervencinių priemonių poveikį, taip pat toliau integruoti teritorinio poveikio vertinimus į politikos rengimą ir vertinimą;

* * *

33. TIKISI, kad Komisija pristatys politikos peržiūros dėl būsimos plėtros poveikio sanglaudos politikai rezultatus;
 34. TIKISI, kad 2025 m. kuo anksčiau bus gauti pasiūlymai dėl kito sanglaudos politikos teisės aktų rinkinio, kad būtų galima greitai derėtis ir laiku bei sklandžiai pradėti jo įgyvendinimą.
-